

Promotion of Required Characteristics of Students in Basic Educational School, Under The Office of Mahasarakham Primary Educational Service, Area 2

Katreeya Saengsai^{1*}

¹Mahamakut Buddhist University, Isan Campus, Thailand

*Corresponding author. E-mail: ben_lowz@hotmail.com

ABSTRACT

The purposes of this research are to 1) study the conditions and problems in promoting desirable characteristics of students in basic educational institutions, 2) compare the conditions and problems in promoting desirable characteristics of students in basic educational institutions. Under the jurisdiction of the Maha Sarakham Primary Educational Service Area Office, Area 2, classified according to educational institution status and size. The sample group includes educational institution administrators. and teachers in basic educational institutions Under the jurisdiction of the Maha Sarakham Primary Educational Service Area Office, Area 2, using stratified random sampling (Stratified Random Sampling). The research instrument was a questionnaire. Statistics used in data analysis include percentage, mean, standard deviation, t-test (Independent samples t-test), One-way ANOVA test (F-test) and test for individual differences. Pairs by Scheffe's method. The results of the research found that 1) Conditions for promoting desirable characteristics of students in basic educational institutions. Overall, there was the highest level of compliance. Problems of promoting desirable characteristics of students in basic educational institutions. Overall, promotion has minimal problems. 2) Results of comparing conditions and problems in promoting desirable characteristics of students in basic educational institutions. Categorized by status and size of educational institution, overall picture is different. Statistically significant at the .01 level.

Keywords: Promotion of Desirable Characteristics, Students, Basic Educational Institutions

การส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2

แคทรียา แสงใส^{1*}

¹มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ประเทศไทย

*Corresponding author. E-mail: ben_lowz@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เปรียบเทียบสภาพและปัญหาการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 โดยสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test แบบ Independent samples) การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (F-test แบบ One way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ปัญหาการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาพรวมการส่งเสริมมีปัญหาในระดับน้อยที่สุด 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพและขนาดสถานศึกษา ภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์, นักเรียน, สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

© 2022 BRJ: Bodhisastra Review Journal

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ให้รู้จักดำเนินชีวิตอย่างถูกต้องดีงามอัน ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจ ความคิดเห็น แนวคิด ทศนคติ ค่านิยมที่ถูกต้องดีงาม เกื้อกูลชีวิตและสังคมสอดคล้องกับความเป็นจริง เจตนารมณ์ของการจัดการศึกษามุ่งพัฒนาคนอย่างรอบด้าน โดยมีเป้าหมายให้คนไทยเป็นคนดี เก่ง มีความสุข มีความรู้เชิงวิชาการและสมรรถนะทางวิชาชีพ ใฝ่เรียนรู้แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ปลุกฝังและสร้างเสริมคุณธรรมค่านิยมที่ดีงาม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ จัดการเรียนการสอนในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกให้ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ เคารพกฎหมาย มีความรู้ความภูมิใจในความเป็นไทย รักษาผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ชี้ให้เห็นความจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้มีคุณธรรมและมีความรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ที่มั่นคง แนวทางการพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีเป้าหมายการจัดการศึกษามุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ประการ คือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ จำเป็นต้องอาศัยการจัดการจัดการกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ร่วมอย่างหลากหลาย และเกิดผลในการพัฒนาผู้เรียนได้ตรงตามจุดประสงค์ โดยให้ทุกฝ่าย เช่น ครูผู้สอน ครูประจำชั้น ผู้ปกครอง และชุมชนมีความร่วมมือกันปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีความตระหนักจึงกำหนดพันธกิจในการบริหารจัดการ การศึกษาว่า ให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมความสำนึกในความเป็นชาติไทยและวิถีชีวิตหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ผู้เรียนทุกคน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ครูผู้สอน ครูประจำชั้น ผู้ปกครอง และชุมชนร่วมมือกันจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ร่วมกิจกรรมอย่างหลากหลาย ปลูกฝังส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง สร้างสังคมให้เข้มแข็ง สามารถ อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2, 2552) ในสภาพปัจจุบันสังคมไทยได้ปรับเปลี่ยนสภาพไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ จากสังคมที่มีวิถีชีวิตที่เคยพึ่งพาเกื้อกูลมีความเอื้ออาทรต่อกันเป็นสังคมที่เข้าสู่ระบบการแข่งขัน ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายและใช้อย่างสิ้นเปลืองวิถีชีวิตและวัฒนธรรมอันดีงามถูกละเลย สิ่งเหล่านี้วันจะรุนแรงขึ้น ส่งผลกระทบ ต่อการดำเนินชีวิตของนักเรียน เป็นอันตรายต่อสังคมและความมั่นคงของชาติอย่างยิ่ง (รักพงษ์ ศรีจันทร์, 2551)

จากความเป็นมา สภาพและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสภาพและปัญหา การส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับวางแผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นพลเมืองที่ดีในสังคมสร้างสังคมไทยให้น่าอยู่ ประเทศชาติมีความสงบสุขต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและขนาดสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 235 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 2,652 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2554 ผู้วิจัยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ดังนี้ แบ่งประชากรออกเป็น 2 ชั้น คือ สถานภาพ และขนาดของสถานศึกษา กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตาราง เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan อ้างใน บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 493 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 162 คน ครูผู้สอน จำนวน 331 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีลักษณะเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและขนาดของสถานศึกษามีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ คือ

5	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมาก
3	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปัญหาการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ คือ

5	หมายถึง	มีปัญหาในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีปัญหาในระดับมาก
3	หมายถึง	มีปัญหาในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีปัญหาในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 แบบสอบถามข้อเสนอแนะการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และแบบปลายเปิด (Open ended)

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ตามหลักสูตรการแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) และการสร้างแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open ended) จากตำราของ บุญชม ศรีสะอาด (2545)
3. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรการแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทั้ง 8 ด้าน
4. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ
5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) ของคำถามแต่ละข้อโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC : Index of item objective congruence) และเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.66 -1.00
6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาเสนอแนะอีกครั้งหนึ่ง
7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 15 คน ครูผู้สอน จำนวน 15 คน
8. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น ฉบับที่ 1 ด้านสภาพ มีค่าความเชื่อมั่น .96 ฉบับที่ 2 ด้านปัญหา มีค่าความเชื่อมั่น .95
9. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ โดยวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพและขนาดของสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์สภาพการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ 5 ระดับ แปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543)

4.51 – 5.00	หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ปัญหาการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ 5 ระดับ แปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543)

4.51 – 5.00	หมายถึง มีปัญหาในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง มีปัญหาในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง มีปัญหาในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง มีปัญหาในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ โดยการทดสอบที (t – test แบบ Independent samples)

5. วิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ โดยการทดสอบที (t – test แบบ Independent samples)

6. วิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยการใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test แบบ One way ANOVA) เมื่อมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe')

7. วิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยการใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test แบบ One way ANOVA) เมื่อมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe')

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. สภาพและปัญหาการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ผลการวิเคราะห์สภาพการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยภาพรวม สภาพการส่งเสริมคุณลักษณะมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติในระดับมากถึงมากที่สุด ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านอยู่อย่างพอเพียง รองลงมา คือ ด้านรักความเป็นไทย และด้านที่ปฏิบัติต่ำสุดได้แก่ ด้านซื่อสัตย์สุจริต

1) ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุดและรายข้อมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ส่งเสริมให้นักเรียนเคารพธงชาติ ร้องเพลงชาติ และเคารพเพลงชาติ รองลงมา คือ ส่งเสริมการแสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณต่อพระมหากษัตริย์ และข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ ส่งเสริมให้เข้าร่วมและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์

2) ด้านซื่อสัตย์สุจริต โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมาก และรายข้อมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด 6 ข้อ ระดับมาก 1 ข้อ โดยข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ส่งเสริมการตรงต่อเวลาและต่อหน้าที่ของตนเอง รองลงมา คือ ส่งเสริมให้นักเรียนให้รักษาคำมั่นสัญญา ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ติดตาม ตรวจสอบ พฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต

3) ด้านวินัย โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุดและรายข้อมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ด้านวินัยนักเรียน รองลงมา คือ ส่งเสริมให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีระเบียบวินัย ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ประเมินด้านวินัยของนักเรียนและแก้ไขพฤติกรรมด้านวินัย

4) ด้านใฝ่เรียนรู้ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด และรายข้อมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ทุกข้อโดยข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ส่งเสริมให้นักเรียนเขียนบันทึกการอ่าน รองลงมา คือ จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยใฝ่เรียนรู้ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมแข่งขันทางวิชาการ และติดตาม ตรวจสอบ ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการสร้างนิสัยรักการอ่าน รักการเรียนรู้

5) ด้านอยู่อย่างพอเพียง โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุดและรายข้อมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ส่งเสริมให้นักเรียนรู้และปฏิบัติด้านการประหยัดคอดอม รองลงมา คือ สร้างเสริมนิสัยในการใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คุ่มค่าและเก็บรักษาดูแลอย่างดี ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ จัดอบรมให้ความรู้ วิธีการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง

6) ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด และรายข้อมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด 6 ข้อ ระดับมาก 1 ข้อ โดยข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ฝึกทักษะ การทำงานให้เก้กับนักเรียน รองลงมา คือ สร้างนิสัยให้นักเรียนรักการทำงานส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ติดตาม ตรวจสอบ แก้ไขพฤติกรรมการทำงานของนักเรียน

7) ด้านรักความเป็นไทย โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุดและรายข้อมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุดทุกข้อข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ส่งเสริมนิสัยในการทำมาคารพตามแบบมารยาทไทย รองลงมา คือ ส่งเสริมการพูดภาษาไทยในสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ จัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นไทย

8) ด้านมีจิตสาธารณะ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมาก และรายข้อมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด 2 ข้อ ระดับมาก 4 ข้อ โดยข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ แผนงานโครงการกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ รองลงมา คือ สร้างแรงจูงใจในการให้นักเรียนมีจิตสาธารณะ ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ติดตามประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ของนักเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยภาพรวมการปฏิบัติมีปัญหาในระดับน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าการปฏิบัติมีปัญหาในระดับน้อยที่สุด 4 ด้าน ระดับน้อย 4 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ดังนี้ ด้านที่ การปฏิบัติมีปัญหาสูงสุด คือ ด้านมีจิตสาธารณะ รองลงมา คือ ด้านมุ่งมั่นในการทำงานด้านวินัยด้านอยู่อย่างพอเพียง ด้านรักความเป็นไทย ด้านใฝ่เรียนรู้ ด้านซื่อสัตย์สุจริต และด้านการปฏิบัติ มีปัญหาต่ำสุด คือ ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

1) ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ โดยภาพรวมการปฏิบัติมีปัญหาในระดับน้อยที่สุด และข้อการปฏิบัติมีปัญหาในระดับน้อยที่สุด 6 ข้อ ระดับน้อย 1 ข้อโดยข้อที่มีปัญหาสูงสุด คือ ขาดการประชาสัมพันธ์ ประสานงานกับชุมชนในการดำเนินงานด้านชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์รองลงมา คือ แผนงานโครงการกิจกรรม ส่งเสริมให้ปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่พลเมืองดีของชาติไม่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและข้อที่มีปัญหาต่ำสุด คือ ขาดการส่งเสริมในการเข้าร่วมและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์

2) ด้านซื่อสัตย์สุจริต โดยภาพรวมการปฏิบัติมีปัญหาในระดับน้อยที่สุด และข้อมีปัญหาในระดับน้อยที่สุด 6 ข้อ ระดับปานกลาง 1 ข้อ โดยข้อที่การปฏิบัติมีปัญหาสูงสุด คือ การติดตาม ตรวจสอบ พฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตไม่ต่อเนื่อง รองลงมา คือ ขาดการส่งเสริมให้นักเรียนเห็นความสำคัญของความซื่อสัตย์สุจริต และข้อที่มีปัญหาการปฏิบัติต่ำสุด คือสถานศึกษา ชุมชน ไม่เห็นความสำคัญหรือประโยชน์ของการซื่อตรงต่อตนเองและบุคคลอื่น

3) ด้านวินัย โดยภาพรวมการปฏิบัติมีปัญหาในระดับน้อย และข้อที่การปฏิบัติมีปัญหาในระดับน้อยที่สุด 6 ข้อ ปานกลาง 1 ข้อ โดยข้อที่มีปัญหาสูงสุด คือ การติดตามพฤติกรรมด้านวินัยที่โรงเรียนและที่บ้านไม่ต่อเนื่อง รองลงมา คือ การปลูกฝังระเบียบวินัยไม่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน และข้อที่มีปัญหาการปฏิบัติต่ำสุด คือ สถานศึกษาขาดการชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจในระเบียบวินัยที่พึงปฏิบัติ

4) ด้านใฝ่เรียนรู้ โดยภาพรวมการปฏิบัติมีปัญหาในระดับน้อยที่สุด และข้อการปฏิบัติมีปัญหาในระดับน้อยที่สุด 5 ข้อ ระดับน้อย 2 ข้อ โดยข้อที่มีปัญหาสูงสุด คือ ขาดการติดตาม ตรวจสอบ ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการสร้างนิสัยรักการอ่าน รักการเรียนรู้ รองลงมา คือ นักเรียนส่วนมากไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมแข่งขันทางวิชาการ และข้อที่มีปัญหาลดสุด คือ แผนงานโครงการกิจกรรมสร้างจิตสำนึกให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ไม่ครอบคลุม

5) ด้านอยู่อย่างพอเพียง โดยภาพรวมการปฏิบัติมีปัญหาในระดับน้อยและข้อมีปัญหาในระดับน้อยที่สุด 5 ข้อ ระดับน้อย 2 ข้อ ข้อที่มีปัญหาสูงสุด คือ ขาดการประสานกับชุมชนในการให้ความรู้ด้านอยู่อย่างพอเพียง รองลงมา คือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบอย่างมีเหตุผลไม่ชัดเจน และข้อที่มีปัญหาลดสุด คือ สถานศึกษาขาด การปลูกฝังนิสัยการใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัดและช่วยกันรักษาของส่วนรวม

6) ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน โดยภาพรวมการปฏิบัติมีปัญหาในระดับน้อย และข้อมีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด 2 ข้อ ระดับน้อย 5 ข้อ โดยข้อที่มีปัญหาสูงสุด คือ บุคลากรทางการศึกษาและผู้ปกครองขาดการติดตาม ตรวจสอบ แก้ไข เพื่อพัฒนาพฤติกรรมด้านความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียน รองลงมา คือ ชุมชน ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมฝึกความมุ่งมั่นในการทำงานนักเรียนและข้อที่มีปัญหาลดสุด คือ การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะในการทำงานที่ดีต่อเนื่อง

7) ด้านรักความเป็นไทย โดยภาพรวมการปฏิบัติมีปัญหาในระดับน้อย และข้อการปฏิบัติมีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด 4 ข้อ ระดับน้อย 3 ข้อ โดยข้อที่การปฏิบัติสูงสุด คือ การจัดสรรงบประมาณส่งเสริมกิจกรรมรักความเป็นไทยไม่เพียงพอ รองลงมา คือ สื่อและการประชาสัมพันธ์สร้างจิตสำนึกถึงความเป็นไทยไม่น่าสนใจและจูงใจที่นำไปสู่การปฏิบัติ และข้อที่มีปัญหาการปฏิบัติต่ำสุด คือ ขาดการประสานงานกับชุมชนในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นไทย

8) ด้านมีจิตสาธารณะ โดยภาพรวมการปฏิบัติมีปัญหาในระดับน้อย และข้อการปฏิบัติมีปัญหาในระดับน้อยที่สุด 1 ข้อ ระดับปานกลาง 1 ข้อ ระดับน้อย 4 ข้อ โดยข้อที่มีปัญหาสูงสุด คือ การติดตามประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ของนักเรียนไม่ชัดเจนไม่เป็นระบบรองลงมา คือ งบประมาณในการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตสาธารณะ/จัดค่ายบำเพ็ญประโยชน์ไม่เพียงพอและข้อที่มีปัญหาลดสุด คือ ขาดการสร้างแรงจูงใจในการให้นักเรียนมีจิตสาธารณะ

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและขนาดสถานศึกษา

ผลการเปรียบเทียบสภาพการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าสภาพการส่งเสริมมีการปฏิบัติมากกว่าครูผู้สอน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านอยู่อย่างพอเพียง และด้านมีจิตสาธารณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านรักความเป็นไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนด้านรักษา ศาสน์ กษัตริย์ ด้านซื่อสัตย์สุจริต ด้านมีวินัยด้านใฝ่เรียนรู้ และด้านมุ่งมั่นในการทำงานไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบปัญหาการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อปัญหาการส่งเสริมมากกว่าผู้บริหาร เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านซื่อสัตย์สุจริต ด้านมีวินัย ด้านใฝ่เรียนรู้ ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน และ

ด้านมีจิตสาธารณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านอยู่อย่างพอเพียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์และด้านรักความเป็นไทยไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบสภาพการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านอยู่อย่างพอเพียงและด้านมีจิตสาธารณะมีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านมีวินัย ด้านใฝ่เรียนรู้ ด้านมุ่งมั่นในการทำงานมีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ด้านซื่อสัตย์สุจริต และด้านรักความเป็นไทยมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบปัญหาการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านซื่อสัตย์ ด้านมีวินัย ด้านใฝ่เรียนรู้ ด้านความมุ่งมั่นในการทำงานและด้านจิตสาธารณะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านอยู่อย่างพอเพียง และด้านรักความเป็นไทยไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยสภาพและปัญหาการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์สภาพการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้อย่างชัดเจนว่า สถานศึกษาต้องดำเนินการพัฒนาและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเมื่อสิ้นปีการศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลการเรียน และกำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการปลูกฝังคุณลักษณะนิสัยให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนซึ่งเป็นหน้าที่และภารกิจหลักของสถานศึกษาที่ต้องจัดการศึกษาให้นักเรียนมีความรู้ มีคุณธรรม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีการแสดงออกถึงพฤติกรรมในทางที่ดี ซึ่งสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญและจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสำเร็จหรือเป็นไปตามเป้าหมายของมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ จวน พงษ์จุมพล (2550) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ต่อนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ต่อนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ต่อนักเรียนในสถานศึกษาทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รักพงษ์ ศรีจันทร์ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการดำเนินการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านความรับผิดชอบ โรงเรียนบ้านกระนวน จังหวัดขอนแก่น โดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) กลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนาได้แก่ การปลูกฝังค่านิยมที่ดีใช้กิจกรรมพบกันทุกวันอังคาร การจูงใจและการเสริมแรงใช้กิจกรรมการเยี่ยมบ้าน ผลการศึกษาพบว่า ความรับผิดชอบต่อตนเอง ด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวมนักเรียนปรับเปลี่ยนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดีขึ้นร้อยละ 100 และประทวน ชุมสิงห์ (2548) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนให้บรรลุเป้าหมายการจัดการศึกษา โดยใช้วิธีการวิจัยปฏิบัติการโดยใช้กิจกรรมการพัฒนา

ได้แก่ กิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรม กิจกรรมรักษาความสะอาด ความมีวินัยของการแต่งกาย กิจกรรมโครงการรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน กิจกรรมสอบโดยใช้ชุดการสอบ และกิจกรรมประกวดความสะอาดของห้องเรียน ผลการศึกษาพบว่า 1) ด้านการแต่งกายมีนักเรียนที่มีความประพฤติผิดวินัยด้านการแต่งกายไม่ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนลดลงเหลือเพียงร้อยละ 1.34 ของนักเรียนทั้งหมดซึ่งบรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้และนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในระเบียบการแต่งกาย มีความตระหนักในการปฏิบัติตนให้อยู่ในวินัยของนักเรียนดีขึ้น 2) การรักษาความสะอาด มีจำนวนนักเรียนที่ขาดวินัยด้านการรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณที่รับมอบหมายลดลงเหลือเพียงร้อยละ 4.84 ของนักเรียนทั้งหมด ซึ่งบรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้และนักเรียนให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายมีความกระตือรือร้นและเอาใจใส่ในการรักษาความสะอาดด้วยความตระหนักและพึงพอใจ

ผลการวิเคราะห์ปัญหาสภาพการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยภาพรวมการปฏิบัติมีปัญหาในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่การปฏิบัติมีปัญหาสูงสุด คือ ด้านมีจิตสาธารณะ โดยข้อที่มีปัญหาสูงสุด คือ การติดตามประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ของนักเรียนไม่ชัดเจนไม่เป็นระบบรองลงมา คือ งบประมาณในการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตสาธารณะจัดค่ายบำเพ็ญประโยชน์ไม่เพียงพอและข้อที่มีปัญหาลดที่สุด คือ ขาดการสร้างแรงจูงใจในการให้นักเรียนมีจิตสาธารณะ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากสถานศึกษาขาดปฏิทินในการดำเนินการวางแผนในการติดตามการเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ของนักเรียนไม่ชัดเจนและการบำเพ็ญประโยชน์ของนักเรียนไม่มีเวลาในการปฏิบัติที่แน่นอน ส่งผลให้การติดตามประเมินการปฏิบัติจึงมีความยากลำบากในการเก็บข้อมูล ซึ่งกระบวนการในการติดตามยังไม่มีรูปแบบที่หลากหลาย และสถานศึกษามีข้อจำกัดในเรื่องของบุคลากรที่มีจำนวนไม่เพียงพอ เมื่อวิเคราะห์ตามขนาดของสถานศึกษาพบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กมีบุคลากรครูจำนวนน้อย การติดตามจึงมีปัญหามากที่สุด การติดตามประเมินผลการบำเพ็ญประโยชน์จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากนักเรียน ผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน เครื่องมือที่ใช้ในการติดตามประเมินผลไม่หลากหลาย ไม่ครอบคลุมตามตัวชี้วัดและไม่สะดวกในการนำไปใช้ จึงส่งผลให้การติดตาม ประเมินผลการบำเพ็ญประโยชน์มีผลการปฏิบัติงานที่ต่ำสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ รักพงษ์ ศรีจันทร์ (2551) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาการดำเนินการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านความรับผิดชอบ โรงเรียนบ้านกระน่าน จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า ความรับผิดชอบต่อตนเอง ด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวมนักเรียนปรับเปลี่ยนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดีขึ้นร้อยละ 100 ทั้งนี้ต้องดำเนินการพัฒนาจำนวน 2 วงรอบจึงส่งผลการพัฒนาบรรลุตามความมุ่งหมายสอดคล้องกับงานวิจัยของพระจิระวัฒน์ แก้วมะ (2548) ที่ศึกษาเรื่องระเบียบจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบต่อ ความมีระเบียบวินัย ความขยันหมั่นเพียรและความสามัคคี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีจริยธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารมีการปฏิบัติมากกว่าครูผู้สอน เป็นไปตามสมมติฐานทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความแตกต่างในสภาพการปฏิบัติงาน ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานในเชิงนโยบาย คือวิเคราะห์ วางแผนการดำเนินการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดผู้รับผิดชอบ การดำเนินงานในด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์จึงครอบคลุมในทุกเรื่อง ทุกประเด็น ทุกตัวชี้วัด ส่วนครูผู้สอนเป็นผู้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติและปฏิบัติด้วยตนเอง จึงมีความเข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้นในส่วนที่รับผิดชอบเท่านั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประเทือง เลื่อนใส (2548) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมมีปัญหาในการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการเปรียบเทียบปัญหาการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวมมีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูผู้สอนมีปัญหาการปฏิบัติมากกว่าผู้บริหาร เป็นไปตามสมมติฐานทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน การวิเคราะห์ประเด็นปัญหาเกิดจากงานที่ได้รับมอบหมายหรืองานที่ปฏิบัติจึงแตกต่างกัน ดังนั้นการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาในการปฏิบัติงานจึงมีความแตกต่างกัน ซึ่งคำว่า ครู คือ บุคคลที่มีหน้าที่ หรือมีอาชีพในการสอนนักเรียนเกี่ยวกับวิชาความรู้ หลักการคิดการอ่าน รวมถึงการปฏิบัติและแนวทางในการทำงาน โดยวิธีในการสอนจะแตกต่างกันออกไปโดยคำนึงถึงพื้นฐานความรู้ ความสามารถ และเป้าหมายของนักเรียนแต่ละคน ส่วนผู้บริหารสถานศึกษา คือ ผู้ที่วางแผนการจัดการศึกษาให้ครอบคลุมประเด็นภารกิจที่กำหนดไว้ให้บรรลุตามเป้าหมาย โดยอาศัยหลักทฤษฎีระเบียบกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทางในการปฏิบัติจากนิยามและความดังกล่าวจึงชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างของ การปฏิบัติงานและประเด็นความคิดระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จึงทำให้การวิเคราะห์ประเด็นในการปฏิบัติมีความแตกต่าง

ผลการเปรียบเทียบสภาพการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยภาพรวม มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สภาพสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความแตกต่างกันทั้งในเรื่องงบประมาณ คน วัสดุอุปกรณ์ การบริหารจัดการ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการสร้างเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดใหญ่จะมีความพร้อมมากกว่า โดยเฉพาะด้านทรัพยากรบุคคล โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมมากกว่าจึงสามารถวางแผนและดำเนินการในการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้อย่างมีคุณภาพจึงส่งผลให้ความคิดเห็นของบุคลากรจำแนกตามขนาดสถานศึกษาที่มีความแตกต่างกัน และสอดคล้องกับ จวน พงษ์จุมพล (2550) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องสภาพการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ต่อนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ต่อนักเรียนในสถานศึกษาทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก สถานศึกษาขนาดเล็ก และสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีสภาพการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์ต่อนักเรียนในสถานศึกษาทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารและครูมีความเห็นต่อการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ต่อนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก และสถานศึกษาขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ต่อนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสถานศึกษาขนาดใหญ่มีการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ต่อนักเรียนมากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก

การเปรียบเทียบปัญหาการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่มีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะในด้านจำนวนนักเรียนและวัยของ

นักเรียนมีความแตกต่างกัน การจัดกิจกรรมการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์จึงมีความแตกต่างกัน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนทั้ง 8 ด้านมีปัญหาการปฏิบัติที่แตกต่างกัน การจัดกิจกรรมบางอย่างไม่สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาที่สถานศึกษาหนึ่งได้ รวมทั้งด้านบุคลากรที่มีความแตกต่างกัน สถานศึกษาขนาดใหญ่จะมีการระดมความคิดได้มากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก ความคิดจึงมีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประเทือง เลื่อนไธ (2548) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมมีปัญหาการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

สภาพการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ปัญหาการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาพรวมการส่งเสริมมีปัญหาในระดับน้อยที่สุด ผลการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพและขนาดสถานศึกษา ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1.1 ควรศึกษาวิจัยปัจจัยการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยการวิจัยเชิงพัฒนา
- 1.2 ควรศึกษาวิจัยผลกระทบของการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยการวิจัยเชิงพัฒนา
- 1.3 ควรศึกษาวิจัยกระบวนการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2542). กรอบความคิดเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมที่เน้นความมีวินัยและความเป็นประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ: ศุภสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จวน พงษ์จุลพล. (2550). สภาพการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ต่อนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. (คุรุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม).
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.

- ประทวน ชุมสิงห์. (2548). การพัฒนาการดำเนินงานสร้างเสริมวินัยนักเรียน โรงเรียนล้นฟ้าวิทยาคาร อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- ประเทือง เลื่อนใส. (2548). ปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม).
- พระจิระวัฒน์ แก้วมะ. (2548). การเปรียบเทียบจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความขยันหมั่นเพียรและความสามัคคี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- รักพงษ์ ศรีจันทร์. (2551). การพัฒนาการดำเนินการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านความรับผิดชอบต่อโรงเรียนบ้านกระน่าน จังหวัดขอนแก่น. นครราชสีมา. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559). กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). แนวทางการพัฒนา การพัฒนา การวัดและประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

